

Exxon Valdez

25 ár síðani vanlukkuna: Nú er seinasta kravið í Exxon Valdez-málinum avgjört

Jógvan Hugo Gardar

16.10.2015 - 10:46

Oljan.fo

25 ár aftaná eina av størstu oljuvanlukkuna í farnu øld hevur amerikanska stjórnin nú sett punktum fyri fleiri rættarmálum aftaná risaoljulekan frá Exxon Valdez.

24. mars 1989 rendi Exxon Valdez á ein flúr uttanfyri Alaska. 42.000 tons av ráolju rann út í havið. Hetta gjørdist størsta umhvørvisvanlukkan í søguni hjá USA.

Oljursin Exxon gav skiparanum fótin beint eftir vanlukkuna, tí hann var drukkin tá skipið rendi á land. Hann hevði latið upp í hendurnar á einum stýrimanni at sigla skipið.

Umleið 11 milliónir fót av olju fóru í havið tá tangabáturin rendi á ein flúr uttanfyri Alaska í mars 1989. Fyri amerikumen og heimin annars vóru myndirnar av oljudálkaða fuglinum myndir sum settu ein stökk í tey flestu. Metingar siga at minst 250.000 fuglar doyðu. Harafturat doyðu 2800 otarar, 300 kópar og 22 mastrarhvalar. Hetta var sum beinleiðis avleiðing av vanlukkuni. Seinni doyðu uppáftur fleiri fuglar, hvalir og onnur djór sum komu í samband við oljuna. Ein avleiðing skal vera at sildastovnurin uttanfyri Alaska fór burtur í onki í 1993.

Nógv rættarmál komu í kjalarvørrunum av vanlukkuni, og hesi hava havt sum endamál at finna út av hvussu stórt endurgjald sum Exxon skuldi gjalda. Nú er seinasta rættarmálið komið at enda, og amerikanskir myndugleikar siga at nú koma ikki fleiri. Niðurstøðan er at nú er djóralívið og náttúran komin so nøkulunda fyri seg aftur, og tann oljan sum nú er eftir í økinum, hon kemur ikki at hava nakra lívfrøðiliga ávirkan á lívið har.

Úrslitið er at Exxon hevur goldið fleiri hundra milliónir dollarar í endurgjaldi, og fleiri milliardir dollarar eru brúktir til at rudda upp aftaná lekan frá Exxon Valdez.

Exxon Valdez fekk neyðugar ábøtur, og helt fram at sigla, men skifti navn til Sea River Mediterranean, og seinni bara Mediterranean. Í 2002 bleiv skipið lagt.

Keldur: DPA, Sydney Morning Herald og E24